

גשר ההקואפייס

מאת: אן האנז דאסן

ויאט-נאם

התעכב לנוח. עתה לא שם איש לב לאנקות הזקנים ו-
לדמעות הנשים והילדים. הכל חפזו על פני המישור השומם.
במהרה נתכסו השמים עננים והחל יורד גשם צונן ודוקרני.
אולם מי שם לב לגשם? רצונם היחיד של הנמלטים היה
להגיע למקום בטוח. אלה שלא ידעו היכן נמצאת ייִדא
שאלו את שכניהם.

ייִדא נמצאת במרחק מה מכאן, מאחורי גשר הקופים
הקטן התלוי באויר.

גשר הקטן נראה כתלוי באויר מבעד למסך הגשם ו-
ערפילי הערב. היום רד. הרקיע האפל, שהורג מפעם לפעם
עלידי הלהבות, נראה כגרונה של מפלצת אימים עקובה
מדם. מתוך גרון זה נפלטו ענני העשן וסיעות הפגזים.

ככל שהלכו הפליטים וקרבו אל גשר הקופים, הלך פחדם
ונמוג. אחדים מהם אף חייכו. שפתי הנשים הזקנות נעו
בתפילה החישיה.

אולם בהגיע ההמון אל הגשר, נמוגו החיוכים ובמקומם
באה אכזבה. הנהר היה צר ועמוק, והזרם היה חזק ביותר.
המרחק בין פני המים לגשר לא היה גדול מאמה. איש לא
הופתע למראה מבנה הגשר: כמה קני במבוק ארוכים הת-
משכו מגדה אל גדה. קנים אחרים היו נעוצים במים, במקום
סמיכות. לאורך הגשר נתמשך מעקה של קני סוף מסורגים.
הפליטים נתמלאו אימה והחלו להטיח שאלות זה כלפי זה.
"עכשו עלינו רק לחצות את הגשר."

"כן, הצעירים יוכלו לעשות זאת על נקלה. אבל מה יעשו
הזקנים והילדים? ויצד נוכל להעביר את המטען?"
זקני כפר ידוּאין חקרו את זקני כפר נקואון:

"היש דרך כלשהי לאורך שפת הנהר? הרי לא נוכל ל-
המתין כאן עד אשר יחצו כל הפליטים את הגשר."

התפוצצות אדירה הדהדה והמסיקה את השיחה. גשם של
עפר ירד על ראשי הפליטים. אחריה באו התפוצצויות נוס-
פות. אפשר שהתותחים ירו ללא הבחנה. אולם הפליטים
חשבו שהאש מכונת אך ורק אליהם. הבהלה שבה ואחזה
בהם בכל עיוזה. אחדים מהם זינקו המימה וניסו לצלות את
הנהר בשחיה. אחרים פרצו לעבר הגשר, אשר התנווד תחת
כובד הגופות. המועטים אשר הצליחו לשמור על קור רוחם,
ניסו להשליט סדר:

"חצו את הגשר אחד אחד! אל תצטופפו! אתם עלולים
לסבוע!"

ההזרה לא היו נושאות פרי אילולא נפסקה אש התות-
חים. עתה נראה הגשר מסוכן לא פחות מן הפגזים. דומה
היה כי הוא יתמוטט אפילו מתחת לרגליהם של אלה, אשר
חצו אותו כזהירות.

אשר הצליחו אחדים מן הפליטים לצלות את הנהר
הופיעה על הגשר אשה אחת. על כתפיה היו תלויים שני
סלים, קשורים אל מוט ארוך. הגשר היה אפוף אפילה. האיש
אשר הפסיע מאחורנית לא ראה את תוכן הסלים. הוא פנה
אל האשה ואמר:

"הסילי את הסלים המימה. תהיי בת מזל אם תצליחי ל-
עבור גם בלעדיהם."

האשה לא השיבה. מתוך אחד הסלים נשמעה יבבתו של
תינוק.

"מה יש לך שם?"

הפליטים הציצו לתוך הסלים. אחד מהם הכיל ילד כבן
שלוש. בשני היה מוטל תינוק.

"אלוהים אדירים! כיצד תוכלי לעבור את הנהר עם
ילדים אלה?"

האשה נענתה בזעם:
"כבר נשאתי משא כבד יותר על פני גשרים מסוכנים
יותר."

הפליטים נודעו והביטו בה בדממה. היא נעה לאיטה
לאורך הגשר המתנווד, מתחת למסך הדקיק של הגשם, לאורו
הקלוש של הירח. נסיונה היה דומה להטלת קובייה. הפליטים
ידעו שאם תצליח האשה לחצות את הגשר, יוכלו גם הם
להגיע בשלום לייִדא.

אולם אותה שעה נתחדשה ההפגזה. קולות הנפץ הלכו
וקרבו; ובטרם הספיקו הפליטים לתפוס מחסה נחת פגז
גדול בתוך ההמון, ליד הגשר. המהומה נתחדשה. רבים
זינקו המימה, בחשבם את הנהר למקלט בטוח. הנותרים
פרצו לעבר הגשר.

האשה ניצבה על הגשר משותקת מאימה. אצבעותיה נצמדו
אל מעקה הגשר, שהתנווד מתחת לרגליים השועטות. אחד
הסלים צנח אל מעבר למעקה וגרר אחריו את הסל השני.
הסלים והמוט נעלמו במים, וועקת האם השכולה נבלעה
בשאון ההפגזה ובצווחות הפליטים, אשר זינקו המימה.

בתים התמוטטו ואילו נשאר על עומדם. הרוח נשאה פתיתי
פיה על מעבר לנהר והטיחה אותם בפני הפליטים. הם היו
הממים ממראה האסון. אדם אחד מתה את פתיתי הפיה
מעל פניו, התבונן בידו המפויחת ופרץ בבכי.

"הביטו וראו!" אמר לעומדים על סביבותיו, "כל פרי
עמלנו וזיעתנו עלה בעשן. כל העבודה וכל החסכונות. אל
אלוהים!"

דומה היה כי הכל חיכו לקינה זאת. אפילו הגברים פרצו
בבכי מר.
אבל אחד ממנהיגי הכפר אמר בקול: "האסון הקיף את
הארץ כולה. אל לכם לחשוב כי רק בתיכם עלו באש."

"הביטו!" הפסיק אותו משהו, "אדם ותאו ניצבים על
הגדה השניה."

כל העיניים הופנו לעבר הגדה השניה. האדם שנראה שם
משך תאו בחבל ארוך. הוא נע בעקלתון, כאילו רצה להימלט

הפליטים נלכדו ביו שתי להבות.

הכפר הגדול שנראה

להם רק לפני דקות מספר
כמקלט בטוח הפך לים של אש
הם נעצרו מבלי לדעת

לאן לפנות

מעגל האש הלך וצר.

נפצי היריות הלכו וקרבו.

מפני יריות שכחנו אליו.

בני הכפר הכירו את טרונג באי והתאו שלו. הם השיקו
את כפות ידיהם אל פיותיהם וקראו לו לצלות את הנהר.
אולם הוא לא שמע את קולם בתוך שאון היריות, טרטור
המנועים ושגת הדליקה. הוא משך את התאו במורד החוף.
פתע נעו פניו מכאב וידיו נצמדו אל כרסו. התאו נחלץ
מידיו ופרץ קדימה. נראה כי גם הוא נפגע. המחזה חולל
מהומה בין הכפריים שהרגישו את עצמם בטוחים על הגדה
השניה, במרחק מה מכפרם ההרוס. ההמון כולו פרץ במרוצה
לעבר שדות האורז. השדות היה מוזנחים ויבשים.

מבעד לסכך השיחים סאנו יריות והתנושאו להבות אש.
היו אלה הבתים הראשונים של כפר נקואון. הבתים המוצקים
נראו לפליטים כמקלט בטוח מפני המוות הדולק אחריהם. אולם
בקרבתם אל הכפר נראה זרם שני של פליטים יוצא מתוך
הסכך. הם ראו בכובא של עצמם — אנשים מפוחדים, עמוסי
צרורות, נמלטים מפני המוות.

מעבר לסכך השיחים סאנו יריות והתנושאו להבות אש.

"זוהי תנועת מלקחיים!" קרא אחד הפליטים, "הם נמצאים
על שתי גדות הנהר. כיצד נוכל להתחלץ מכאן?"

הפליטים נלכדו בין שתי הלהבות. הכפר הגדול שנראה להם
רק לפני דקות מספר כמקלט בטוח, הפך לים של אש.

"לאן נמלט?"

הם נעצרו מבלי לדעת לאן לפנות. מעגל האש הלך וצר.
נפצי היריות הלכו וקרבו.

"לכו בעקבותינו!" קראו הפליטים החדשים, "אנו הולכים
לייִדא. נסתתר בהרים."

המרוצה התחדשה. להטה של השמש נחשל במקצת. הרוח
הפכה קרירה יותר. הפליטים היו עייפים. אולם הם לא העזו

נפצי היריות הלכו וקרבו מכל עבר. פתע נילחו אליהם
גם קולות נפץ שבאו מאישיש. הם כמעט וקרעו את תופי
האוזניים.

תושבי נגואין אשר לא לספיקו לפנות את המקום לא
היה פנאי להתייעץ או להתחוכך. ככל השבילים המוליכים אל
מחוז לכפר נשמע שאין בריחתם המבוהלת. זעקות אימים
דהדו באויר בנו אחר זו.

"אל אלוהים! החזית הגיעה אלינו!"

אחדים מן האנשים שעמדו במבואות הכפר וחיכו לחדשות
האחרונות מיהרו לרוץ בלתיים ולקחח מכל הבא ביד.
אחרים התעכבו כדי לעזור לזקנים כושלים או לשאת תינו
קות. הנשים העמיסו על גבן את היקרים בכלי הבית. הגברים
אחזו במיטב כלי עבודתם. בני אדם הדפו זה את במרו
צתם להימלט מתוך הכפר הנתון בסכנה. איש לא ידע לאן
פניו מועדות. הכל הצטופפו כעדר מפוחד, מבלי לחקור
ולדרוש היכן מתחולל הקרב.

האש באה מכל הכיוונים. האיכרים יכלו לשמוע את שאגת
מנועיהם של כלי רכב כבדים — כנראה טאנקים. האדמה
רעדה. הפליטים שטפו במרוצתם מבלי להביט ימינה או
שמאלה, אך במהרה החלו נתקלים זה בזה. בעלים נפרדו
מנשותיהם. אימהות איבדו את ילדיהן. מכל עבר נשמעו
זעקות אנשים שחיפשו זה את זה.

ל פליט הביא אתו בשורות חדשות, שהוסיפו על האימר
ומהומה.

"הם הגיעו אל שפת הנהר. הם באים מכיוון דאן־קסואן. יש
להם טאנקים. הם מפגיזים את הכפר."

הידיעה האחרונה אשרה עלידי עדת פגזים שחלפה ב-
שריקה מעל לראשי הפליטים. הם השתרעו על הארץ הנשים
זעקו.

"נלכדנו! נלכדנו!"

"היה עלינו לצלות את הנהר. זוהי תקוותנו היחידה."
ההמון פרץ לעבר שפת הנהר. כל הצרורות וההפצים
המיותרים הוטלו ארצה. זקנים נאנקו. ילדים צווחו בקולי
קולות. אהש אחת פרצה בזעקה היסטורית, וקול גבר
השיב לה: "בלמי פיך! אם ישמע אותנו האויב, ישלח
בנו כמה פגזים וירסק אותנו לגזרים."

מיד השתררה דממה. פיות הזקנים והילדים נבלמו בכוח.
על כביש החוף נתמוג נפץ יריות הרובים כשאגת הטאנקים-
מנגינת המוות האימה הלכה וקרבה. קול שריקת הפגזים
הלך וגבר.

המון הפליטים נרגע במקצת, כאילו הגיע למקום מבטחים.
הם החלו לאסוף את ההפצים שהוטלו ארצה. הגברים התירו
את סירותיהם הדומות לסלים קלועים להתחילו להטעין בהן
מטען אנוטי. תוך דקות ספורות נתמלאו הסירות בזקיים
נשים וילדים. כל הבריאים והצעירים קפצו המימה וצלחו
את הנהר בשחיה. צרורות החפצים שלא נאספו הושארו
לסוף. הכל הבינו שיש להציל בראש וראשונה את בני
האדם.

כאשר הגיעו הסירות הרעועות אל אמצע הנהר נרעדו
יושביהן מאימה; הם ראו את עצמם כמטרות מצוינות לאש
התותחים של האויב. הם אף לא העזו להביט לעבר כפרם
ולעבר החוף, עליו המתינו הפליטים הנותרים לתורם להגיע
למקום מבטחים.

ולם כולם צלחו את הנהר בשלום. וכאשר צלחו הסירות
את הנהר בפעם האחרונה, והעבירו את המטען, השתרעו
הפליטים על הגדה והשקיפו לעבר כפרם.

הכפר היה אפוף ענני עשן ולהבות אש שהתפתלו כנחשים.
הדליקה שפרצה בקצהו האחד. הגיעה חיש קל למרכזו ו-
הקיפה את כולו. עתה כבר אי אפשר היה להבחין אילו